

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 29.2.2012
COM(2012) 82 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**ADGANG TIL RÅSTOFFER AF HENSYN TIL EUROPAS VELFÆRD I
FREMTIDEN**

**FORSLAG TIL ET EUROPÆISK INNOVATIONSPARTNERSKAB OM
RÅSTOFFER**

{SWD(2012) 27 final}

ADGANG TIL RÅSTOFFER AF HENSYN TIL EUROPAS VELFÆRD I FREMTIDEN

FORSLAG TIL ET EUROPÆISK INNOVATIONSPARTNERSKAB OM RÅSTOFFER

1. INDLEDNING

Den strategiske betydning af en bæredygtig forsyning af EU – både af erhvervslivet og samfundet som sådan – med råstoffer anerkendes fuldt ud i forskellige strategipolitiske dokumenter, f.eks. Europa-Kommissionens forslag til et råstofinitiativ¹, Rådets konklusioner² desangående og en beslutning fra Europa-Parlamentet³. Emnets vigtighed blev understreget i to af Europa 2020-strategiens flagskibsinitiativer vedrørende henholdsvis industripolitik⁴ og ressourceeffektivitet⁵. Desuden er der sat fokus på betydningen af en effektiv udnyttelse af ressourcerne i den tilhørende "køreplan til et ressourceeffektivt Europa"⁶. I disse dokumenter tegnes der et klart billede af de nye udfordringer og risici forbundet med manglende forsyninger og en ineffektiv udnyttelse af ressourcerne, som EU skal håndtere i en situation med skærpet global konkurrence om råstofferne. Paradoksalt nok er Europas rolle som leverandør af råstoffer i de seneste årtier blevet gradvis udhulet. Problematikken er så kompleks og akut, at det står klart, at Europa ikke længere kan benytte sig af "business as usual".

Det er her, innovation kommer ind i billedet. Der tegner sig et nyt paradigme her i det 21. århundrede, som peger i retning af innovation som drivkraft, en drivkraft, som vi i Europa foreløbig stort set ikke har udnyttet på råstofområdet. I 2010 fastlagde Kommissionen som led i flagskibsinitiativet "Innovation i EU"⁷ de relevante rammer for de europæiske innovationspartnerskaber. Sådanne partnerskaber bliver etableret, når der er brug for at løfte i flok i en offentlig og privat indsats på regionalt, nationalt og europæisk plan inden for innovation og F&U, og når der skal træffes foranstaltninger på efterspørgselssiden for at nå samfundsrelevante mål hurtigere og mere effektivt. Det er tilfældet med råstofferne, sådan som det præsenteres i denne meddelelse.

Dette partnerskab er rettet mod råstoffer uden for energi- og landbrugsområdet, blandt andet, men ikke begrænset til, EU's liste over kritiske råstoffer⁸. Det omfatter således også andre metalleråstoffer og mineraler til industri og byggeri samt andre råstoffer til industrien som naturgummi og træ. Mange af disse materialer er afgørende for innovative teknologier og dermed miljøvenlige anvendelser af ren teknologi. De er også væsentlige for fremstilling af vigtige legeringer, nye og innovative produkter, som vores moderne samfund kræver, f.eks. batterier til eldrevne biler, solcellesystemer og anordninger til vindmøller, som gør det muligt

¹ KOM(2008) 699 og KOM(2011) 25
² Rådets konklusioner 6909/11 af 10. marts 2011
³ Europa-Parlamentets beslutning af 13. september 2011
⁴ KOM(2010) 614
⁵ KOM(2011) 21
⁶ KOM(2011) 571 endelig
⁷ KOM(2010) 546
⁸ Som defineret i KOM(2011) 25

at nå målene for vedvarende energi. Dette partnerskab har det fælles mål, at Europa inden 2020 har rykket sig et godt stykke med hensyn til at reducere afhængigheden af import af råstoffer. Dette opnås ved at sætte mere gang i innovationer, der sørger for at sikre, bæredygtige forsyninger af både primære og sekundære råstoffer eller hindrer spild af vigtige råstoffer i hele disses livscyklus.

I dette forslag tages der hensyn til erfaringerne fra det europæiske pilotinnovationspartnerskab om aktiv og sund aldring (EIP AHA). Det bygger desuden på forskellige input fra medlemsstater, forskerkredse og andre interessenter, der er samlet i forbindelse med diverse møder, workshopper og begivenheder, samt på en offentlig høring, som fandt sted i løbet af 2010 og 2011.

2. MULIGHEDER FOR INNOVATION I RÅSTOFVÆRDIKÆDEN

I mange år har de grundlæggende geologiske **undersøgelser** og kortlægningen i EU været varetaget af nationale geologiske enheder, som må arbejde inden for rammerne af nationale retlige rammer og regler. Vi får i dag ikke det fulde udbytte af en hensigtsmæssig koordinering eller endda integration af nogle af de aktiviteter, der foregår i EU's 27 forskellige geologiske undersøgelsesenheder. Og dog ligger der et stort potentiale til fremskridt i at tænke innovativt med afsæt i bedre netværkssamarbejde og andre former for samarbejde. Fastlæggelsen af europæiske standarder vil gøre det lettere at opbygge et ensartet videngrundlag om geologi i EU og kan også føre til en mere omkostningseffektiv udvikling og udnyttelse af de nødvendige moderne teknologier såsom satellitbaseret ressourceinformation og avancerede 4D-computermodelleringsystemer.

Gennem de seneste 50 år er EU's andel af den globale **minedrift** faldet væsentligt. Det har ført til tab af vigtig ekspertise og væsentlige færdigheder. Men disse færdigheder er nødvendige for sikkerheden i forbindelse med mineaktiviteterne og for at opfylde det potentielt voksende behov for udvinding i dybere lag, i fjernereliggende områder og under barske vilkår (f.eks. havbunden og det arktiske område). Selv om høje standarder for sikre og mere miljøvenlige udvindingsteknikker afføder nye udfordringer, skaber de også nye markedsmuligheder. Det ville også bidrage til at mindske risikoen for større ulykker i minesektoren. Imidlertid er denne ekspertise og disse færdigheder ikke kun efterspurgt i udvindingsindustrien, men i hele værdikæden (undersøgelser, forarbejdning, genvinding og erstatning).

Selv om Europa som helhed har gjort store fremskridt, især med genvinding af affald, kan der gøres mere for at undgå spild af værdifulde råstoffer i alle faser af deres livscyklus. Fuld gennemførelse af de første trin i det europæiske "affaldshierarki" (forebyggelse fulgt af forberedelse til genbrug og genvinding) kunne hindre uoprettelige tab af værdifulde ressourcer og skabe nye forretnings- og jobmuligheder i EU.

Innovation kan være en mægtig drivkraft i håndteringen af disse udfordringer. Der er udviklet ekspertise inden for teknik og forarbejdning på andre nye områder såsom robotteknologi og andre centrale støtteteknologier. Indførelsen af avanceret fjernbetjent drift og automatisering i underjordiske miner og innovativ udnyttelse af bioopløsning til udvinding af nikkel og andre metaller på en miljøvenlig og omkostningseffektiv måde gør minedriften i EU mere konkurrencedygtig og bæredygtig. Med nye overvågningsteknikker, herunder brug af satellitbaserede teknologier, kunne man forhindre større ulykker. Innovation er også meget vigtig i **forarbejdningsfasen**, hvor der er brug for avancerede teknologiske løsninger på

effektiv vandforvaltning, energiforbrug og genvinding (som f.eks. med hensyn til kritiske råstoffer som indium og gallium, som udvindes af grundmetaller).

Jo mere avanceret EU bliver i udviklingen af denne innovative tilgang, jo bedre vil EU være skikket til at varetage sin førerrolle i indførelsen af nye miljøvenlige og ressourceeffektive teknologier, både hjemme og i tredjelande. Det kan give en ekstra, positiv sidegevinst gennem udbredelsen af bedste praksis, som igen bidrager til en bedre bevaring af miljøet på globalt plan. Bæredygtig og ressourceeffektiv forvaltning af råstoffer, øget forberedelse til genbrug og genvinding, skovning og mobilisering af træbaserede materialer kan bidrage til ikke blot at standse tabet af biodiversitet og nedbringe drivhusgasudledningen over hele jorden, men også sikre forsyningen med råstoffer og afhjælpe knaphed på f.eks. træbaserede fibre til genvinding i Europa.

Den enorme stigning i salget af moderne kommunikationsudstyr som mobiltelefoner og bærbare computere, der ofte vil have en høj udskiftningsfrekvens, har skabt et enormt potentiale for værdifuldt affald ("vores byminer"). En mobiltelefon indeholder i dag over 40 forskellige råstoffer såsom kobolt, gallium, platin og sjældne jordarter. Nu om dage genererer hver eneste EU-borger ca. 17 kg el- og elektronikaffald om året, og tallet forventes at stige til 24 kg inden 2020⁹. Imidlertid giver **genvinding** af sjældne jordarter fra f.eks. elektronisk udstyr i øjeblikket udfordringer set fra et teknologisk, men også et økonomisk synspunkt. Affaldssortering skal fremmes yderligere, og markederne skal have støtte til at komme videre. Desuden kan forebyggelse af ulovlig eksport og uhensigtsmæssig affaldsbehandling give betydelige miljøfordele og mulighed for genanvendelse af værdifulde materialer (f.eks. skrotmetal og genbrugspapir til genvinding).

Nye omkostningseffektive og miljømæssigt forsvarlige genvindingsteknikker og bedste praksis for indsamling og behandling af affald giver mulighed for at forbedre genvindingen af vigtige råstoffer. Som illustration heraf kan nævnes den nylige udvikling af specielle klæbemidler, der indeholder kodet information på basis af unikke kemiske identifikatorer, og som måske kan bidrage til at bekæmpe ulovlig handel med og tyveri af metalprodukter og skrot. Desuden har nogle medlemsstater øget deres indsamlings- og genvindingsgrad betydeligt ved at indføre egnede økonomiske instrumenter, herunder producentansvarsordninger for at understøtte affaldssortering, genbrug og genvinding.

Endvidere er mange teknikker afhængige af vigtige råstoffer, som i øjeblikket er meget svære, for ikke at sige nærmest umulige, at erstatte på grund af deres specifikke fysiske og kemiske egenskaber. **Erstatning** kan benyttes til enten at udvikle alternative materialer i visse teknikker eller erstatte disse med en lignende teknologi, som ikke bygger på de samme vigtige råstoffer. F.eks. kunne udviklingen af keramiske højtemperatur-superledere gøre det muligt at erstatte permanente magneter i vindmøller, som i øjeblikket fremstilles ved hjælp af sjældne jordarter som neodym og dysprosium.

Ovenstående eksempler viser:

- at innovation er en nødvendig forudsætning for, at Europa igen kommer til at spille en rolle i ressourceeffektiv udnyttelse og bæredygtig forsyning af råstoffer, som hele den europæiske økonomi er afhængig af for ikke at blive undermineret

⁹ Kilde: IPA (International Platinum Group Metals Association): www.ipa-news.com

- at innovation er nødvendig for at opretholde og forbedre europæisk erhvervslivs konkurrenceevne og sikre en effektiv udnyttelse af ressourcerne i EU
- at innovation er nødvendig i hele råstofværdikæden, hvilket kræver en overordnet strategi for løsningen af de forskellige udfordringer, som EU vil møde i de kommende år.

Denne situation kræver en målrettet innovations- og forskningsindsats, banebrydende teknologier og tværfaglige tilgange til at lukke huller i vores viden.

3. MERVÆRDI AF DET EUROPÆISKE INNOVATIONSPARTNERSKAB OM RÅSTOFFER

Den støtte, som allerede ydes af Rådet og Europa-Parlamentet til Kommissionens forslag til EU's strategier for råstoffer og ressourceeffektivitet, viser, at der er en voksende bevidsthed om behovet for at klare de fornævnte udfordringer på både europæisk og nationalt plan. Et tættere samarbejde i EU mellem offentlige organer, men også mellem offentlige og private aktører vil sætte det fornødne skub i tingene, så de større hindringer kan overvindes.

Der er bl.a. tale om følgende hindringer (se også afsnit 1.3 i bilaget):

- utilstrækkelig kritisk masse med hensyn til at nå et enkelt mål
- utilstrækkeligt samarbejde mellem medlemsstaterne på forskellige råstofrelaterede områder
- mangel på en integreret tilgang til "værdikæder" fra udvinding og forarbejdning af råmaterialer over produktdesign og anvendelse til udrangering
- meget begrænset samarbejde mellem nationale forskningsorganisationer og en høj grad af fragmentering af det europæiske forskningsrum på området
- underudviklet geopolitisk rolle til EU med hensyn til at sikre adgang for europæiske virksomheder til verdens råstoffer, samtidig med at europæiske miljøstandarder så vidt muligt overholdes.

Det europæiske innovationspartnerskabs reelle merværdi vil derfor ligge i, at det udgør en platform for samling af de relevante politikker og aktører på EU-plan uden at erstatte EU's eksisterende lovgivningsproces.

3.1. Anvendelsesområde og mål

Det europæiske innovationspartnerskab vil bidrage til en sikker, bæredygtig forsyning af råstoffer på mellemlang til lang sigt (herunder kritiske råstoffer, industrimineraler og træbaserede materialer), som er nødvendig for at opfylde et moderne ressourceeffektivt samfunds grundlæggende behov. Partnerskabet er et væsentligt bidrag til europæisk erhvervslivs konkurrenceevne, til øget ressourceeffektivitet i EU og til udviklingen af nye europæiske genvindingsaktiviteter.

Det europæiske innovationspartnerskabs samlede overordnede mål er at reducere Europas afhængighed af import af råstoffer, der er af kritisk betydning for det europæiske erhvervsliv. Dette opnås ved at give Europa fleksibilitet og alternativer nok i forsyningen af vigtige råstoffer og samtidig tage hensyn til, at det er vigtigt at afbøde de negative miljøvirkninger af

bestemte materialer i løbet af deres livscyklus, for dermed at gøre Europa til førende i verden inden for undersøgelser, udvinding, forarbejdning, genvinding og erstatningen inden 2020. Som i den strategiske gennemførelsesplan forventes det europæiske innovationspartnerskab at opstille effektmål for at måle, om indsatsen lykkes, f.eks. med hensyn til store reduktioner i afhængigheden af importen af visse af de mest kritiske råstoffer.

Desuden foreslår Kommissionen nogle specifikke, konkrete mål, der skal nås inden 2020, bl.a.:

- europæiske standardiserede statistiske instrumenter til undersøgelse af ressourcer og reserver (land og hav) og et geologisk 3D-kort
- et dynamisk modelleringssystem, der forbinder tendenser i udbud og efterspørgsel med reserver, der kan udnyttes økonomisk, og en fuld livscyklusanalyse med bl.a. en vurdering af de miljømæssige, økonomiske og sociale virkninger af de forskellige scenarier
- op til 10 innovative pilotinitiativer (f.eks. demonstrationsanlæg) til undersøgelser, udvinding og forarbejdning, indsamling og genvinding
- erstatninger for mindst tre centrale anvendelser af kritiske og knappe råstoffer
- et netværk af centre for forskning, uddannelse og erhvervsuddannelse om bæredygtig minedrift og råstofforvaltning (M³) og samtidig passende koordinering med det eventuelle europæiske institut for innovation og teknologi (EIT) – viden- og innovationssamfundet (KIC) om bæredygtige undersøgelser, udvinding, forarbejdning og genvinding
- øget effektivitet i udnyttelsen af materialet og i forebyggelse, genbrug og genvinding af værdifulde råmaterialer fra affaldsstrømme med specifikt fokus på materialer, der har potentielt negative virkninger for miljøet
- identificerede muligheder og udvikling af nye ideer til innovative råmaterialer og produkter med markedspotentiale
- en proaktiv strategi for EU i multilaterale organisationer og bilaterale forbindelser med bl.a. USA, Japan og Australien på de forskellige områder, som det europæiske innovationspartnerskab omfatter.

Disse mål vil også gøre det muligt at lave en tilstrækkelig opfølgning og overvågning af, hvordan partnerskabet fungerer, herunder det arbejde, der skal udføres, og de resultater, som opnås.

3.2. Ordninger

Merværdien af det europæiske innovationspartnerskab ligger i de vigtige innovationsordninger¹⁰, det bringer med sig, herunder følgende brede kategorier, der skal sikre opfyldelsen af de fælles målsætninger (som nævnt ovenfor i afsnit 3.1):

¹⁰ Som defineret i KOM(2010) 546

- støtte til udvikling af innovative løsninger, både teknologibaserede og ikke-teknologibaserede, f.eks. nye kombinationer af produkter og tjenesteydelser, nye tjenesteydelser, bedre design af produkter for at sikre disse genvindingsmuligheder i slutningen af deres livscyklus, brugerdrevet design, nye politiske redskaber til forskning og innovation
- stimulering af ekspertviden og investering i mennesker (færdigheder)
- støtte til en målrettet innovativ lovgivningsindsats og/eller samarbejde med medlemsstater for at forbedre vilkårene i de innovationsvenlige retlige rammer
- fremme af målrettede standardiseringsinstrumenter og instrumenter til offentlige indkøb
- samling af politiske redskaber og organisationer (politikere, ministerier, erhvervslivet og forskere), der arbejder sammen på udbuds- og efterspørgselssiden om at nedbringe tiden fra udvikling til markedsføring (time-to-market) og fremme formidlingen af innovative løsninger.

De ovennævnte instrumenter kan virke sammen på enten udbuds- eller efterspørgselssiden af markedet. Der skal imidlertid være en tilstrækkelig overvågning af resultaterne på begge sider.

<u>Udbudssiden:</u> <u>Nationalt</u> Medlemsstaternes og regionernes finansiering af forskning og innovation Færdigheder og uddannelse i medlemsstaterne <u>Internationalt (EU-plan)</u> Eureka, Eurostars, ERANet EU's rammeprogrammer <i>FP7 (samarbejde, OPP, Cost, FTI, ERANet, ESFRI m.fl.)</i> <i>EIT KIC</i> <i>CIP</i> EIB's instrumenter Strukturfondene	<u>Efterspørgselssiden:</u> <u>Nationalt</u> Lovgivning (inkl. lovpligtig gennemførelse) Indkøb i medlemsstater og regioner <u>Internationalt (EU-plan)</u> Standarder / mærkning Lovgivning (inkl. lovpligtig gennemførelse) Offentlige indkøb IP og videnoverførsel Markedsovervågning <u>Internationalt (globalt plan)</u> Handelspolitik Politisk dialog
--	--

På udbudssiden skal investeringerne i forskning i minedrift, erstatning, ressourceeffektivitet og genvinding rettes bedre ind efter de fælles målsætninger for innovationspartnerskabet for at skabe den nødvendige kritiske masse, fordi hverken nationale eller europæiske forskningsprogrammer kan dække alle aspekter, og forskningsinvesteringerne og risiciene er for store for mange private virksomheder. Dette kræver tæt inddragelse af eksisterende netværk (f.eks. ERANet inden for materialer, den europæiske teknologiplatform for bæredygtige mineralressourcer, den skovbaserede teknologiplatform og andre europæiske teknologiplatforme) og fremme af nye netværk i Europa af forskere og finansieringsorganisationer, såvel offentlige som private. I forbindelse med det kommende

EU-program for forskning og innovation, Horisont 2020, har Kommissionen foreslået en specifik målsætning om at tage fat på de samfundsmæssige udfordringer vedrørende "klimaindsats, ressourceeffektivitet og råvarer".

Selv om Europa har haft en vis tradition for finansiering af forskning og innovation på dette område, er der et yderligere, stort potentiale¹¹ på efterspørgselssiden til at få nye produkter og tjenesteydelser på markedet. En kortere markedsføringstid for innovative løsninger er særligt vigtig for SMV'er. Derfor bør dette europæiske innovationspartnerskab skabe incitamenter til innovation gennem både udbuds- og efterspørgselssiden, når det er muligt og hensigtsmæssigt, via redskaber som lovgivning, offentlige indkøb, livscyklusanalyse, IPR og standarder. Innovation, der er forbundet med politikker om bæredygtigt forbrug og produktion, bør være særlig relevante. Der findes allerede incitamenter til bæredygtige og innovationsvenlige offentlige indkøb i Europa, og der kunne oprettes netværk af offentlige indkøbere¹² i stil med lead market-initiativet og gøres bredere brug af EU's kriterier for grønne offentlige indkøb¹³, som anvendes i dette europæiske innovationspartnerskab, til at fremme absorbering og formidling af (øko-)innovation.

3.3. Arbejdspakker

Baseret på input fra interessenter og politikere er de mulige foranstaltninger, der skal træffes, grupperet under fem overskrifter eller "arbejdspakker". Disse arbejdspakker skal indeholde foranstaltninger på udbuds- og efterspørgselssiden og skal fungere parallelt og uden at udelukke hinanden. De enkelte arbejdspakker skal nemlig fungere i samspil med hinanden, og der er endda bevidst indarbejdet en vis overlapning i dem. Desuden kan de tilpasses til skiftende behov og til at gribe nye muligheder.

Styringsstrukturen tilskynder til samarbejde og nedbryder således barrierer mellem politikker, sektorer, geografiske afstande og organisationskulturer. For eksempel kunne visse mineteknologier også anvendes til genvinding og vice-versa. Den kan også føre til bedre samordning mellem store virksomheder og SMV'er og mellem SMV'erne selv, f.eks. gennem regionale klynger.

Der er foreslået følgende arbejdspakker for det europæiske innovationspartnerskab (en detaljeret beskrivelse af hver arbejdspakke findes i afsnit 2 i bilaget):

Teknologifokuserede politikområder

Arbejdspakke 1 – Udvikling af innovative teknologier og løsninger på bæredygtig og sikker råstofforsyning; udvinding, forarbejdning og genvinding. Som supplement til teknologiudviklingen har denne arbejdspakke til formål at generere standardiseringskøreplaner for disse områder under hensyntagen til omkostningerne for virksomhederne.

Arbejdspakke 2 – Udvikling af innovative og bæredygtige løsninger på den rette erstatning af kritiske og knappe materialer. Det første sæt prioriterede foranstaltninger kan udledes af listen over kritiske råstoffer og de mest økonomisk vigtige og miljøfølsomme anvendelser.

¹¹ Se Aho-rapporten fra 2006 "Mod et innovativt Europa", lead market-initiativet fra 2007 og OECD's innovationsstrategi fra 2010

¹² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/public-procurement/pp-networks_en.htm

¹³ http://ec.europa.eu/environment/gpp/gpp_criteria_en.htm

Ikke-teknologifokuserede politikområder

Arbejdspakke 3 – Forbedring af Europas retlige rammer for, viden om og infrastruktur til råstoffer. Denne arbejdspakke har til formål at opbygge og standardisere geologiske data og identificere og udveksle bedste praksis for definitionen af politikker for mineraler, fysisk planlægning og regulering heraf i medlemsstaterne. Den støtter også foranstaltninger til fremme af teknisk ekspertise og færdigheder, der er brug for i Europa.

Arbejdspakke 4 – Forbedring af vilkårene i de retlige rammer, især ved at fremme ekspertise og forebyggelse, forberedelse til genbrug og genvinding gennem offentlige (f.eks. indkøb) og private initiativer. Denne arbejdspakke har til formål at optimere råmaterialernes merværdi, forbedre rentabiliteten og reducere omkostningerne ved genvinding gennem en forbedret effektivitet i faserne indsamling, sortering og genvinding af værdifulde råmaterialer fra affaldsstrømme. Til dette formål skal der føres produkt-, standardiserings- og certificeringspolitik samt anvendes økonomiske instrumenter.

Internationalt samarbejde – horisontal tilgang

Arbejdspakke 5 – Anerkendelse af det globale marked for sikring af adgang til råstoffer og fremme af anvendelsen af miljøvenlige udvindings- og forarbejdningsteknologier. Den kan også omhandle forskning og innovation, forbedre videngrundlaget, handelspolitikken og den politiske dialog med internationale organisationer såsom Den Afrikanske Union, OECD, Verdensbanken, G20 og i bilaterale forbindelser. Særlig stor opmærksomhed får muligheden for bedre synergier mellem dette initiativ og de forskellige politikker, der vedrører oversøiske lande og territorier (OLT).

3.4. Styringsstruktur

Styringsstrukturen i det europæiske innovationspartnerskab følger de samme principper som "Innovation i EU". Formålet er at forene behovet for forpligtelser på højt niveau og den funktionelle samordning på den ene side med et stærkt, decentraliseret operationelt ansvar med henblik på at sikre et effektivt ejerskab hos aktører og andre vigtige interessenter på den anden side. Den erfaring, der er høstet i forbindelse med det europæiske pilotinnovationspartnerskab om aktiv og sund aldring (EIP AHA)¹⁴ med definering af styring, afgrænsning, planlægning og interessentinddragelse, er blevet anvendt til at opfylde behovene i dette europæiske innovationspartnerskab.

Dette europæiske innovationspartnerskab samler repræsentanter for den offentlige sektor (fra EU-plan til nationalt, regionalt og lokalt plan), erhvervslivet (herunder SMV'er), civilsamfundet og andre interessenter til støtte for både udviklingen af innovation og absorberingen og formidlingen heraf på markedet. Imidlertid er det underliggende princip, at innovationspartnerskabet vil danne en pragmatisk, fleksibel, ikke-bureaukratisk platform, som gør det muligt at varetage forskellige interesser.

Denne tilgang afspejles i følgende arbejdsmetoder på operationelt plan (flere detaljer findes i afsnit 3 i bilaget):

Styregruppen på højt plan giver strategisk rådgivning og vejledning for dette europæiske innovationspartnerskab på grundlag af et veldefineret mandat. Styregruppen på højt plan

¹⁴ SEK(2011) 1028 endelig

modarbejder dog ikke den formelle lovgivningsproces ifølge EU-retten. Dens sammensætning afspejler de primære aktører i partnerskabet, nemlig repræsentanter, som får et personligt mandat, fra medlemsstaterne, Europa-Parlamentet, virksomheder, akademikere, forskningscentre, ngo'er og andre institutioner. Samtidig har styregruppen et begrænset antal medlemmer for at sikre effektiviteten. Gruppen får til opgave at udforme en strategisk gennemførelsesplan med anbefalinger vedrørende de prioriterede indsatsområder. Efter reaktionerne på denne plan vil styregruppen på højt plan bestå med at sikre, at der sker fremskridt i starten af gennemførelsesfasen, styre og rapportere om fremskridtene og ajourføre den strategiske gennemførelsesplan. For at overvåge fremskridtene vil gruppens arbejde også omfatte udformning af effektmål, som skal nås af som får et personligt mandat, det europæiske innovationspartnerskab.

Forbindelsen mellem det strategiske og det operationelle plan sikres af **sherpagruppen**, som består af personlige repræsentanter for styregruppen på højt plan. Dens primære opgave er at sikre smidige arbejdsgange i partnerskabet, herunder planlægning af større foranstaltninger, samlet koordinering af arbejdsplanerne og forberedelse af møder og opfølgning på styregruppen på højt plan.

Der nedsættes **operationelle grupper** alt efter de specifikke emner til at rådgive styregruppen på højt plan og omsætte den strategiske gennemførelsesplan i opgaver og foranstaltninger. De skal arbejde på baggrund af fleksible strukturer, en midlertidig tidshorisont og i tæt samspil med hinanden, hvor det er nødvendigt. For at sikre, at det europæiske innovationspartnerskab kan udnytte den eksisterende ekspertise i EU fuldt ud, skal de operationelle grupper søge at få den bredest mulige dækning (geografisk dækning af 27 medlemsstater og fra forskellige områder af den fornødne ekspertise) efter en åben udnævnelsesprocedure. Der vil blive afholdt møder for at maksimere de bidrag, som eksperterne kommer med.

3.5. Opsøgende arbejde

For at maksimere en gennemsigtig cirkulation af information og ansvarsfordeling gennem hele partnerskabets levetid bliver det afgørende, at der foregår et samspil på politisk plan og med samfundet generelt (se også bilag 4 og 5). Dette kan opnås på to måder. På det politiske plan vil Kommissionen forelægge Rådet og Europa-Parlamentet en årsberetning. På samfundsplan vil det europæiske innovationspartnerskab søge at inddrage et bredt publikum gennem et årligt offentligt arrangement. Dermed nås et af de store mål for innovationspartnerskaberne, som er at sikre det bredest mulige samfundsmæssige engagement.

3.6. Tidsplan

Kommissionen ser frem til at modtage Europa-Parlamentets og Rådets samt andre aktørers reaktioner vedrørende det europæiske innovationspartnerskab. Med forbehold af de bemærkninger, der måtte komme, er følgende etaper planlagt (detaljer findes i afsnit 6 i bilaget):

- Fra medio 2012: Styregruppen på højt plan, sherpagruppen og operationelle grupper nedsættes.
- Primo 2013: Den strategiske gennemførelsesplan færdiggøres af styregruppen på højt plan og forelægges af Kommissionen for Europa-Parlamentet og Rådet (første halvår 2013).

- Medio 2013: Gennemførelsesfasen indledes, og den første årlige konference afholdes.
- Ultimo 2014: Der gøres status (også over styringsstrukturen) (sent i 2014 for at tage hensyn til den nye flerårige finansielle ramme for 2014-2020 og den nye Kommission, der er tiltrådt til den tid).

For at understøtte arbejdet i dette europæiske innovationspartnerskab er der allerede i 2011 igangsat en række forberedende foranstaltninger og undersøgelser. De første delmål bliver nået i 2012 og 2013, så det europæiske innovationspartnerskab kan fremvise konkrete fremskridt i en tidlig fase. Kommissionen vil foretage en gennemgang af europæiske innovationspartnerskaber i 2013 for at gøre status over, hvordan det skrider frem.